Dnro 001/81/2024

Markus Penttinen

28.2.2024

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen torstaina 29.2.2024 klo 12.15

E 58/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024–2029

1. Yleishuomiot

Suomen EU-avaintavoitteissa vuosille 2024–2029 on monia kannatettavia asioita (Akavan lisähuomiot kursiivilla):

- Vahva ja toimiva EU. *Tämä tarkoittaa myös vahvaa Suomea, koska EU on keskeinen vaikutuskanavamme.*
- EU arvoyhteisönä ja oikeusvaltion korostaminen. *Tähän yhteyteen olisi vielä saatava tutkimuksen, opetuksen, taiteen ja tieteen vapaus eksplisiittisenä oikeusvaltiokriteerinä.*
- Sisämarkkinat ja kauppapolitiikka. *Ne ovat muun muassa olennaisia työpaikkojen luojia.*
- Suitsia valtiontukikilpailulle. *Paisunut tukikilpailu on erityisen haitallista pienille jäsenvaltioille.*
- EU:n budjetin painopisteeksi tutkimus ja osaaminen. *Tässä asiassa EU-alue on jäämässä pahasti jälkeen, kun yksin Amazon-yritys sijoittaa vuodessa TKI-toimintaan lähes saman verran kuin EU:n tutkimusohjelman rahakokoluokka on.*
- Ilmastonmuutoksen torjunta ja luonnon monimuotoisuuden heikentymisen pysäyttäminen. *Puhdas/vihreä siirtymä on myös ainoita Suomen näköpiirissä olevia merkittäviä kasvun lähteitä.*

On silti kysyttävä, mikä on hallituksen asennoituminen EU:n toiminnan kehittämiseen, kun esimerkiksi määräenemmistöpäätöksien laajentaminen on supistettu koskemaan vain rajattuja ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksiä.

2. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan toimialan huomioita

Akava pitää yllättävänä sitä, että valtioneuvoston lähes 10-sivuisessa asiakirjassa ei ole mainittu edes yhtä kertaa sanaa ”työelämä”, saati asetettu tälle alueelle tavoitteita. Tämä on hankalaa, koska:

- EU:n yhteiset vapaan liikkuvuuden sisämarkkinat eivät voi toimia ilman yhteisiä pelisääntöjä.
- Yhteiset toimintakehykset poistavat kilpailun vääristymiä ja takaavat, että esimerkiksi vastuunsa hoitavat yritykset joudu kärsimään epäreilusta kilpailusta (vrt. esim. yritysvastuudirektiivi).
- Yhdet yhteiset säännöt sisämarkkinoilla 27 jäsenmaan pirstaleisen ja toisistaan poikkeavan lainsäädännön sijasta ovat yksi kelpo keino säätelyn virtaviivaistamiseen.
- EU:n perusajatuksiin kuuluu, että kaikki kansalaiset hyötyvät siitä ja tässä työ- ja tasa-arvotoiminta on konkreettinen keino.
- Oikeusvaltio- ja perusoikeusasioihin kuuluvat keskeisesti työelämän perusoikeudet ja tasa-arvo.
- On rajat ylittäviä ilmiöitä, joissa luontevin sääntöjen asettamistaso on soveltuvin osin kansainvälinen. Esimerkiksi tekoäly ja sen tietyt työelämäkytkökset.

Ajankohtaisia hankkeita työelämän ja tasa-arvon alalla EU:ssa ovat esimerkiksi palkka-avoimuusdirektiivi (toimeenpano jäsenmaissa), alustatyödirektiivi, tiedottaminen ja kuuleminen ylikansallisesti (EWC-direktiivi) sekä työsuojeluhankkeita.

Akava ry:n puolesta

Ville Kopra
työmarkkinajohtaja

Markus Penttinen
kansainvälisten asioiden päällikkö